

Gaziantep Çocuk Hastanesi Pediatri Polikliniği'ne Başvuran Olgularda Hepatit B Belirleyicileri Sıklığı

The Frequency Of Hepatitis B Markers In The Patients Referring To Gaziantep Children's Hospital Outpatient Clinics

Nilgün Çöl ARAZ¹

¹Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Pediatri ABD

Özet

Ülkemiz hepatit B virus enfeksiyonu açısından orta endemisite bölgesindedir, ancak hepatit B virus enfeksiyonu dinamikleri ülkenin her bölgesinde oldukça farklılık gösterir. Bu çalışmada Gaziantep Çocuk Hastanesi'ne başvuran olgularda HBsAg seroprevalansı ve antiHBs pozitifliği sıklığının araştırılması ve anti HBsAg pozitifliği saptanan çocuklardaki Hepatit B aşılama durumunun sorgulanması amaçlandı. Gaziantep Çocuk Hastanesi Pediatri polikliniğine başvuran, özgeçmişinde kronik hastalık hikayesi ve başvuru sırasında akut hospitalizasyon gerektiren bir hastalığı olmayan 529 olguda HBsAg ve AntiHBs değerleri araştırıldı. AntiHBs pozitifliği saptanan olguların aşılama durumu sorgulandı. Çalışmaya alınan 529 olgunun 289'u erkek, 240'ı kız ve yaş ortalaması 8.2 ± 2.8 yıl idi. HBsAg pozitifliği 6 (%1.1) olguda saptandı. HBsAg negatif olan 523 olgunun 218 inde (%41.7) antiHBs pozitif bulundu. AntiHBs pozitif olan 218 olgunun 147'sinde (%67.4) hepatit B aşısı hikayesi mevcuttu; 71 (%32.6) olgu ise aşılanmamıştı. Pediatrik popülasyonda Türk Ulusal Çalışma Grubu'nun yaptığı çalışmada 6-10 yaş grubunda HBsAg pozitifliği % 6.2; anti HBs pozitifliği %12.1 olarak bulunmuştur. Çalışmamızdaki pediatrik yaş grubunda hepatit B seroprevalansı düşük bulunmakla birlikte, bölgemizde özellikle okul çağındaki çocuklarda HBsAg seroprevalansının araştırılacağı, Hepatit B bulaşıklık durumunun değerlendirileceği ve aşı politikalarının belirleneceği geniş çaplı çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Hepatit B, Pediatri, Sıklık

Abstract

Our country is in a mid-endemic area for Hepatitis B infection, however, the dynamics of Hepatitis B infection vary in every part of our country. The aim of this study was to examine seroprevalence of HBsAg and frequency of antiHBs positivity in children referring to Gaziantep Children's Hospital and to examine Hepatitis B vaccination status in anti HBs positive children. In 529 patients referring to the outpatient pediatrics clinic of this hospital and for whom acute hospitalization was not needed and a history of chronic diseases was not present, HBsAg and antiHBs antibodies were screened. We questioned the vaccination status for Hepatitis B infection in anti-HBs positive children. Of 529 patients, 289 were male and 240 were female, and the mean age was 8.2 ± 2.8 years. HBsAg were positive in 6 (1.1%) patients. In 218 (41.7%) patients, anti-HBs antibodies were positive out of 523 HbsAg negative patients. 147 (67.4%) of 218 anti-HbsAg positive patients had a history of Hepatitis B vaccination; the remaining 71 (32.6%) patients had never been vaccinated. In the pediatrics population, in a study performed by Turkish National Research Group, in the age group of children from 6 to 10 years old, HBsAg antibodies were positive in 6.2% and anti-HbsAg antibodies were positive in 12.1%. In our study, although we have found a lower seroprevalence in the pediatrics age group in this area, especially in school-aged children, larger studies are needed to determine Hepatitis B immunity status and vaccination policies.

Key Words: Hepatitis B, Pediatrics, Frequency

Gaziantep Tıp Dergisi 2007, 1-3.

GİRİŞ

Hepatit B virüs (HBV) enfeksiyonu dünyadaki en yaygın enfeksiyonlardan biridir (1). Kronikleşmesi nedeni ile hepatit B virüsü halen önemli bir halk sağlığı sorunudur (2,3). Çocukluk çağına alınan HBV virüsünün %90'ının kronikleşmesi birçok ülkede rutin aşılama programı uygulamasına yol açmıştır (4). Dünyada 350 milyondan fazla insan HBV taşıyıcısıdır, bunlardan yılda 1 milyonu kronik hepatit sonucu gelişen siroz ve hepatosellüler kanserden ölmektedir (5).

Güney Asya, Çin ve Afrika yüksek endemisite gösterirken (HBs Ag %8'den fazla), Kuzey Amerika, Batı Avrupa ve Avustralya ise düşük taşıyıcılık oranına sahiptir (6). Türkiye HBV enfeksiyonu açısından orta endemisite (Akdeniz ve Ortadoğu) bölgesine girmektedir, ancak HBV dinamikleri ülkenin her bölgesinde oldukça farklılık göstermektedir (7).

Virus esas olarak infekte kan ve vücut sıvıları ile parenteral temas, cinsel yol, infekte anneden yenidoğana bulaşma ile geçer. Kişiden kişiye (horizontal) bulaş da söz konusudur. Özellikle enfeksiyonun endemik olduğu bölgelerde çocukluk döneminde horizontal bulaşın önemli olduğu düşünülmektedir. Bu yolla bulaşmanın mekanizması bilinmemekle birlikte, fark edilmeyen az miktarda ki kan ile temas, kişisel eşyaların ortak kullanımı ve kontamine yüzeylerden etkenin alınmasının rol oynadığı düşünülmektedir (1).

✉ Yazışma Adresi:
Dr.Nilgün Çöl ARAZ Gaziantep Üniversitesi Pediatri ABD
Adres: Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi
Şehitkamil / Gaziantep
Tel: 0 342360 60 60 / 76440
Fax: 0 342 360 39 28
E-mail: naraz@gantep.edu.tr

43. Türk Pediatri Kongresi, 16-20 Mayıs 2007, Bodrum'da Tartışmalı Poster Olarak Sunulmuştur.

Bu çalışmada Gaziantep Çocuk Hastanesine başvuran olgularda HBs Ag seroprevalansı ve anti HBs pozitifliği sıklığının araştırılması ve anti HBsAg pozitifliği saptanan çocuklardaki Hepatit B aşılama durumunun sorgulanması amaçlandı.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Eylül 2005-Mart 2006 tarihleri arasında Gaziantep Çocuk Hastanesi Pediatri polikliniğine başvuran, özgeçmişinde kronik hastalık hikayesi ve başvuru sırasında akut hospitalizasyon gerektiren bir hastalığı olmayan 529 olgu sırayla çalışmaya alındı. Alınan kan numuneleri aynı gün içinde çalışıldı. HBsAg ve AntiHBs değerleri ELISA yöntemi ile Access marka cihazda Beckman Coulter marka kitler kullanılarak araştırıldı. Anti HBs pozitifliği saptanan olguların aşılama durumu sorgulandı.

BULGULAR

Çalışmaya alınan 529 olgunun 289'u erkek, 240'ı kız ve yaş ortalaması 8.2±2.8 yıl idi. HBsAg pozitifliği 6 (%1.1) olguda saptandı. Bu olgulardan 4'ünde babada, diğer ikisinde ise annede HBsAg pozitifliği mevcuttu. HBsAg negatif olan 523 olgunun 218 inde (%41.7) antiHBs pozitif bulundu. AntiHBs pozitif olan 218 olgunun 147'sinde (%67.4) hepatit B aşısı hikayesi mevcuttu; 71 (%32.6) olgu ise aşılanmamıştı (doğal bağışıklık).

TARTIŞMA

Erişkin popülasyonda ise HBsAg seroprevalansı %2-14.3 arasında değişmektedir (8,9). Çalışmamızda sosyoekonomik düzeyi düşük hastalardan oluşan bir pediatrik popülasyonda HBsAg seroprevalansı düşük (%1.1) bulundu. Bu oran Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Pediatri polikliniğine başvuran 0-18 yaş grubundaki çocuklarda saptanan % 7.3 HBs Ag seroprevalansından farklıdır (7). Gaziantep'te bu derece yüksek HBsAg seroprevalansı ancak erişkin popülasyon çalışmalarında bildirilmiştir (%5.1-%9.6) (10). Pediatrik popülasyonda Türk Ulusal Çalışma Grubu'nun yaptığı ülke çalışmasında da 6-10 yaş grubunda HBsAg pozitifliği % 6.2 gibi çalışmamıza göre yüksek oranda bulunmuştur (11). HBsAg için bu yüksek oranlar verilerin çalışmamıza göre daha eski olmasına bağlanabilir. Özellikle Sağlık Bakanlığı tarafından ücretsiz hepatit B aşısı programı başlatıldıktan sonra hepatit B virus enfeksiyonu sıklığında azalma olmuştur. Bölgemizden Diyarbakır ve Adana'dan bildirilen çalışmalarda ise HBsAg sıklığı çalışmamızdakine benzer şekilde düşük bulunmuştur (sırasıyla %2.4 ve %3.1)(11,12).

Ülkemizde değişik bölgelerde erişkin popülasyon çalışmalarında anti HBs pozitiflik sıklığı % 15.8-56.3 arasında bildirilmiştir (1,13,14). Bu oran Türk Ulusal Çalışma grubunun çalışmasında ise 6-10 yaş arası çocuklarda %12.1 olarak bulunmuştur (11). HBsAg'de olduğu gibi bölgemize baktığımızda AntiHBs seropozitifliği Diyarbakır'da %14 (12), Adana'da ise %17.8'dir (11).

Çalışmamızdaki bir diğer sevindirici sonuç da anti HBs pozitif olguların %67.4'ünde Hepatit B aşısı hikayesinin mevcut olmasıdır. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Hastanesi check up polikliniğine başvuran kişilerde yapılan bir çalışmada Hepatit B aşısı yaptırma oranı %3.2 bulunmuştur (15). Ancak Kahramanmaraş'taki düşük oranın nedeni çalışmaya alınan olguların yaş ortalamasının 39.2±12.5 olmasıdır. Ayrıca bu çalışmadaki düşük hepatit B aşılama oranı çalışmanın genel popülasyon taraması olup, bizim çalışmamızdaki gibi sadece anti HBs pozitif olguları içermemesidir. Erişkin popülasyonda düşük hepatit B aşılama oranının bir diğer nedeni de, ülkemizde Hepatit B aşısının 1 Ocak 1998 yılından beri Sağlık Bakanlığı tarafından ücretsiz rutin aşısı programına alınmasıdır. Hepatit B aşısı uygulaması yenidoğan döneminde başlamaktadır.

Çalışmamızdaki pediatrik yaş grubunda hepatit B seroprevalansı düşük bulunmakla birlikte, bölgemizde özellikle okul çağındaki çocuklarda HBsAg seroprevalansının araştırılacağı, Hepatit B bağışıklık durumunun değerlendirileceği ve aşısı politikalarının belirleneceği geniş çaplı çalışmalara ihtiyaç vardır.

KAYNAKLAR

- 1.Uzun Ö. Viral Hepatitler: Epidemiyolojisi. İnfeksiyon Hastalıklar, Serisi 1998;1:97-100.
- 2.Tabak F. Virüs hepatitlerinin epidemiyolojisi. Yücel A.,Tabak F. (eds).Günümüzde virüs hepatitleri kitabında .İstanbul Bulaşıcı Hastalıklarla Savaş Derneği,1998;11:21-30.
- 3.Yenen Ş, Willke A, Doğanay M, Söyletir G (ed). Viral hepatitler.İnfeksiyon hastalıkları kitabında, Nobel Tıp Kitabevi,1996:2.
- 4.Karşılığıl T, Uygun O. Sağlık personeli ve toplumda Hepatit B virusüne karşı oluşan doğal bağışıklık ve immunizasyonla gelişen antikör düzeylerinin araştırılması. Gaziantep Tıp Dergisi 2007;1:31-34.
- 5.Purcell RH. The discovery of the hepatitis viruses. Gastroenterology 1993;104:955-963.
- 6.Lee WM. Hepatitis B virus infection. N Eng J Med 1997;337:1733-1745.
- 7.Bayraktaroğlu Z, Coşkun Y, Karaoğlan M, Sivashlı E. Prevalance of hepatitis B in Gaziantep province, Turkey: a hospital based serosurvey of 2045 children. Gaziantep Tıp Dergisi 1999;1,2:14-17.
- 8.Aydın ON, Aydın N, Ünal F. Opere edilecek hastalarda HBs Ag, anti HB c ve anti HIV pozitifliği ve korunma. Türk Mikrobiyoloji Cemiyeti Dergisi 1999;29:78-81.

- 9.Sırmatel F, Balcı İ, Karaođlu I, Karataş M. Değişik toplumlarda Hepatit B yüzey antijen taşıyıcılığı. *Viral Hepatit Dergisi* 1996;2:89-92.
- 10.Akarca US. B Hepatiti. *Klinik Aktüel Tıp Dergisi* 1997;2:134-142.
- 11.Kanra G, Tezcan S, Badur S and Turkish National Study Team. Hepatitis B and measles seroprevalence among Turkish children. *The Turkish Journal of Pediatrics* 2005;47:105-110.
- 12.Degertekin H, Tuzcu A, Yalçın K. Horizontal transmission of HBV infection among students in Turkey. *Public Health* 2000;114:411-412.
- 13.Dökmetaş İ, Yalçın AN, Bakır M, Poyraz Ö, Elaldı N, Yalman N. Sağlık personelinde Hepatit B ve C seroprevalansı. *Mikrobiyoloji Bülteni* 1995;29:278-283.
- 14.Türkdođan MK, Berктаş M, Tuncer İ ve ark. Van bölgesinde Viral Hepatit B seroepidemiolojisi. *Viral Hepatit Dergisi* 1996;1:38-39.
- 15.Çelik M, Ekerbiçer HÇ, Çetinkaya A, Büyükbeşe MA, Aral M. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Hastanesi check up polklinikğine başvuran kişilerde hepatitis B seroprevalansı. *Gaziantep Üniversitesi Tıp Dergisi* 2007;1:26-27.